

Celoletna naročnina znaša K 2.—. Posamezne številke po 10 vin.
 Uredništvo: Franc Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). Upravništvo: Ivan Podlesnik, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 4.

V Ljubljani, dné 16. maja 1908.

Letnik I.

Svoboda.

Nekaj prelepega je prava svoboda. Mislimo si mladeniča: jasne cilje zre pred seboj, jasna pota; zaveda se, kako lep, kako globok pomen ima človeško življenje, kako lepo nalogo ima človek na zemlji: bolj in bolj izraziti sam v sebi božjo podobo, bolj in bolj premagati vse zlo, iztrebiti vse slabe kali, a vzgojiti ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega. Delo je človeško življenje: delo za svoje izpopolnjenje, delo za narod, delo za domovino; delo za svojo blaginjo, delo za blaginjo ljudstva; delo samovzgoje in delo za vzgojo drugih, delo politično, socialno, dobrodelno. Vzor-mladenič, ki ljubi delo; ki dela zase, da se izpopolni in vzgoji duševno in telesno; ki se žrtvuje za druge v družtvih in zvezah, da se tudi oni vzgoje in zavedó; ki se uči in izobrazuje za socialno, za politično delo, da bo pomogel kdaj ljudstvu s socialno organizacijo, pri posojilnicah, pri zadrugah, pri kmečkih zvezah, da bo pomagal kot zaveden mož s svetom in z gledom ob volitvah v razne zbornice, da bo delal morda kot odbornik, kot župan, kot poslanec za blagor ljudstva, za pravi in zdravi napredek svoje domovine!

Prelepi so cilji vzornega mladeniča in ni lepšega kakor delo za te cilje! In glejte, zares svoboden je tisti mladenič, tisti mož, ki z nepremagljivo ljubeznijo, z neminljivim navdušenjem dela za te cilje! Vsak človek je dolžan delati dobro in varovati se hudega, a so mladeniči, so možje, ki ne delajo le, kar morajo, ampak ki delajo z ljubeznijo, delajo svobodno, in ki delajo svobodno več, kakor so dolžni! To je prava, to je resnična svoboda! Svoboda, ki je v blagor človeku, v blagor ljudstvu, v blagor človeštvu! Svoboda, ki se žrtvuje za dobro, a je prosta vsega, kar ni dobro,

kar je zlo! Pozdravljena taka svoboda! Pozdravljeni mladeniči, ki se vnemajo za tako svobodo!

Taka svoboda je seveda le sad dela in premagovanja. Vsi Adamovi otroci nosimo po grehu sami v sebi nagone, ki niso vedno dobri. Kdo ni čutil še nikdar sam v sebi sebičnih, samoljubnih nagonov? Sebičnost, samoljubje, to je tista strupena korenina, iz katere poganja v človeštvu toliko zla in gorja. Sebičnost zatira čut dolžnosti in pravičnosti, sebičnost gazi pravice, sebičnost oskrunja ljubezen, sebičnost je zavornica vsega plemenitega dela. Zakaj socialna misel tako počasi ustvarja nove lepše in srečnejše razmere v delavskem ljudstvu? Skoraj največ je kriva sebičnost, ki išče le svojo korist, ki se ogiblje vsake žrtve za druge! Zakaj ne prevzamejo jasna in tako lepa, tako rešilna krščanska načela vsega ljudstva, vseh državljanov tudi v politiki? Kriva je zopet sebičnost, ki ne mara dati vsem, vsakemu narodu in vsakemu stanu pravic, ki jim gredo! Zato je boj zoper sebičnost boj za resnično svobodo! Kdor se ne uči premagovanja samega sebe, ta naj še toliko govoriči o svobodi, a zase svoboden nikdar ne bo! Človek, ki se ni učil premagovanja, bo vsekdar suženj, suženj svoje sebičnosti, suženj svojih strasti, »suženj greha«, kakor je dejal Kristus.

Kristus! O pravem času smo opomnili tega imena. Premagovanje, samozatajevanje je nekaj težkega, in človek bi bil brez upa, ko ne bi dobival moči od zgoraj, ko ne bi zajemal moči iz Kristusa, v molitvi, v zakramentih, zlasti v zakramentu, ki v njem živi Kristus — Odrešenik. To spoznanje — o izvirnem grehu, o hudem nagnjenju, ki je po grehu v vsakem človeku, o odrešenju in božji moči odrešenja — to spoznanje je podlaga resnične svobode. To

spoznanje pa nam daje krščanstvo. Tako ume-
mo besede Kristusove: »Ako ostanete v moji
besedi, bode te spoznali resnico in resnica
v as bo osvobodila!« (Jan. 8. 32.)

A sedaj pogledimo svobodomiselce! Ne ve-
rujejo v Boga, ne v Kristusa-Odrešenika, za-
metajo nauk o izvirnem grehu in o potrebi mi-
losti božje. Kako je potem še mogoče govoriti
o svobodi? Kakšna svoboda naj je to, če ni ne
Boga, ne odrešenja? Brez Kristusa je človek v
oblasti nagonov, strasti, suženj greha! Bo-
varij narode svobodomiselstva! Če kdaj zavlada
med narodi svobodomiselstvo, tedaj ne bo več
nesebične ljubezni, ne več požrtvovalnosti, ne
več nič lepega, nič velikega, kar je ustvarjala
krščanska ljubezen. Vladala bo razuzdanost,
sebičnost, samogoltnost! Tedaj ne bo več svo-
bode, ampak najhujša sužnost. Vsak bo suženj
svojih strasti, a slabjši bodo sužnji močnejših!

Ali se že ne uresničuje povsod tam, kjer
gine živa vera krščanska? Pogledjte na Fran-
cosko, kjer se je svobodomiselstvo najbolj raz-
paslo! Tam imajo šole brez krščanstva, zato pa
imajo tam tudi strašno mladoletnih zločincev,
klatežev, tatov, razudancev in celo ubojnikov!
Tam imajo zakone brez krščanskega blagoslo-
va, zato pa se širi po francoskih mestih nepo-
pisna nenravnost, zato pa sega ta gnusna ne-
nravnost že tudi med kmete, tako da francoski
rodoljubi z grozo opazujejo, kako propada in
gine francoski narod!

Vse zastoj! Tu ne pomaga nobeno besedi-
čenje o napredku, o kulturi, o modernem raz-
voju! Brez krščanskega samozatajevanja ni
resnične svobode, brez resnične svobode je
sužnost, najhujša in najgrša sužnost, sužnost
strasti in greha! To je tista velika resnica, ki jo
moramo oznanjati zlasti v našem času, ker le ta
resnica nas bo resnično osvobodila!

Slovenski mladenič! »Mladost« je tvoje
glasilo, lepa, srečna, upapolna mladost, mla-
dost, ki tako hrepeni po svobodi. Ljubi to-
rej svobodo, a ljubi resnično svo-
bodo! Zato pa se spominjaj, da si je treba
svobodo pridobiti, priboriti! Priboriti si jo
je treba z delom, s premagovanjem, s samoza-
tajevanjem. Človek si mora znati tudi kaj od-
reči, odpovedati! Zato treba krepiti voljo in
krepiti telo. Zdravo, krepko razvito telo in
močna volja, pa srce vneto za vse, kar je dobro
in lepo, — to mora biti last mladeniča, ki hoče
kdaj delati kot resnično svoboden mož za
lepšo bodočnost ljudstva. In kaj je lepšega —
da še enkrat ponovimo — kaj je lepšega, kakor
taka svoboda, in kaj je lepšega, kakor tako svo-
bodno delo za ljudstvo?

Ko smo zadnjič zrl čvrste vrste naših telo-
vadcev v »U n i o n u«, nam je radost prešinjala
srce. Kako ima duh v oblasti te ude, kako svo-
bodno ukazuje in kako rado se telo pokori. To
je že neka svoboda, pridobljena z delom, s pre-
magovanjem. Tako naj vztrajno delo, vztrajno
premagovanje pribori naši mladini tudi duševno

svobodo, da bo duh, osvetljen od prelepih kršč.
načel, svobodno ukazoval, a vse bitje da se bo
radovoljno pokorilo. Tedaj bo naš narod narod
mož in narodu takih mož se zares ne bo treba
bati nikogar! Svobodno bo hitel naprej po poti
napredka, svobodno bo hitel za svojimi cilji, ki
so: sloga, blagostanje, sreča!

Društven dom.

Trden kot tlak zemljē
proti naključja zlom,
krasni stoji mi dom!

Friderik Schiller.

Mladeniči! Zadnjič smo vam razložili, kak-
šno zlo je, če kmečki fant, kmečko dekle silita
iz domačije brez potrebe v mesto. Nekaj pa je
res in tega nočemo prikrivati: Življenje na
kmetih bi bilo lahko veliko bolj prijetno in mo-
ralo bi zlasti mladini veliko več nujati, kakor
v resnici nuja. Domači kraj, očetni dom, fara
— to vse se mora fantu in dekletu priljubiti, le
tako bo mogoče mlada srca na rodno grudo pri-
kleniti! Naš čas s svojimi težnjami je kakor mo-
gočna sapa, ki brije preko mest, pa tudi čez
loge in griče po deželi, veje okoli kmečkih sta-
nov in piha celo skozi slabozamašena okna
borne bajte. Mladina čuje in bere po časopisih,
kaj se vse godi po širnem svetu; ni čudno, da
zahrepeni po skrivnostnih čudih.

S čim pa bomo mladino privezali na dom,
na rojstni kraj? Z društvom, z društvom in
d o m o m v prvi vrsti! V mnogih krajih po Slo-
venskem imamo že vsakovrstna društva, malo-
kje prijaznega društvenega doma. Večinoma
se treba zbirati v mali in nizki sobi, ponekod
tudi v gostilni, kjer ni pravega miru in kjer je
treba zapravljati. Mala miza komaj zadošča za
časopise, omara za knjige je pretesna. Stene so
gole, nič ni prirčnega. V najetem prostoru se
društveniki ne čutijo kakor pravi gospodarji,
vedno treba jemati ozira na to ali ono.

Vse drugače je v lastnem domu, kakor ga
imamo n. pr. že v Št. Vidu nad Ljubljano, v
Devici Mariji na Polju, v Gorjah, Kamniku, na
Preski, v Ribnici, Mengšu, na Vrhnikih itd. V
Kranju in Cerkljah in tudi še drugod se priprav-
ljajo. V večjih krajih, kjer so posojilnice in je
društveno življenje že precej razvito, naj se
jame kmalu delati za zgradbo lastnega doma!
To je nujno potrebno.

Kakšno nalogo ima v tem oziru mladina?
Ker še nimamo lastne neodvisne mladeniške or-
ganizacije, ni misliti na lastne mladinske dome.
Pa tudi ni tako potrebno. Mladina je itak že
središče vsega našega društvenega življenja.
Telovadne organizacije so že zdaj glavno to-
rišče, podnet in žarišče vsemu ostalemu dru-
štvenemu gibanju. Kjer se sezida društveni
dom, naj se to dejstvo takorekoč vidno vpo-
dobi: sredi doma bodi moderno urejena telo-
vadnica. Okoli nje se vrstijo druge društvene
sobe za izobraževalno društvo, za Marijino dru-

žbo, bralna dvorana z knjižnico, delavsko tajništvo, dvorana za prirejanje veselic in vprijarjanje narodnih iger.

Toda kaj pomaga društveni dom brez marljivih in vnetih društvnikov? Kaj pomaga dom, če ni veselja, če ni vneme zanj? In če ga ni, kdo naj ga vzbudi? — Mladina! Kjer pa ni ne enega ne drugega, tam naj se kmalu zganejo poklicani krogi. Skrajni čas je že!

Da so na deželi društva potrebna, posebno z ozirom na fante in dekleta, ni treba na dolgo in široko še dokazovati. Saj je treba 1.) šoli odraslo mladino zbirati, 2.) jo izobraževati v splošnih vedah in vzgojiti za gospodarsko, združeno življenje, 3.) jo obvarovati nevarnosti za pravnost in nevarnosti od strani nasprotnih političnih in nepolitičnih organizacij, 4.) vzbujati v nji ljubezen do domačije in domovine, 5.) utrditi jo potom apologetičnega izobraževanja proti liberalnim in socialnodemokratskim vadam, 6.) navaditi jo branja in nujati ji dobrega čtiva in 7.) predvsem učiti jo, kako naj svoj prosti čas prav in primerno uporabi.

Le pogledimo, kako ponavadi na deželi mnogo mladine vporabi svoj prosti čas. Da je ponekod precej prostega časa, je gotovo. Posebno v onih krajih, ki so v bližini mest in industrijskih krajev, kjer je napol kmečke napol delavske mladine. V industrijah je delavni čas vedno krajši, tudi nekoliko več denarja imajo fanti — vsaj za nepotrebne stvari. Po zimi ima kmečki mladenič časa dovolj. Zapravi ga večidel v gostilni. Po veliki maši je že gostilna fantov polna. Pijo in kadijo. Med krščanskim naukom se zavlečejo za zid za cerkvi. Igrajo z mlajšimi, fucajo in kvartajo. Vrše se pogovori zelo dvomljive vsebine. Zijajo za dekleti in delajo opazke, ki niso ne njim v čast in večkrat tudi ne tistim, ki so jim namenjene. Po kršč. nauku je zopet oštarija na vrsti. Najhujši se vale v noč pijani domov, izzivajo, se sporečejo in tepo. Drugi se celo ljubo nedeljo popoldne klattijo okolu brez pravega namena. Kjer je mesto in kolodvor v bližini, jih vidiš na kolodvoru zijala prodajat in tuje ogledavat, drugod se vlačijo po hostah. Posebno nevarne so izvestne gostilne, ki leže na poti med mestom in domačo vasjo, za mostom ali mitnico itd. Ondi se zbira redno zloglasna stalna kompanija. Srečavajo se gotovi fantje z dekleti, plešejo in kvantajo. Drugod se zopet shajajo na dvoriščih, na klopi pred hišo, pred hlevom ali skednjem. Izobražujejo se tudi tu ne, k večjem v slabem. Glavno besedo ima kak hlapec, ki je mnogo poizkusil in videl, le dobrega malo.

Kako temu drugače odpomoči kakor z društvom? Poleg resnega dela se zabavno ne sme pozabiti. Telovadni odseki so zlasti v tem ozirom vzorne organizacije. Pustimo na stran telovadbo — o njenem pomenu obravnavamo drugod in bomo še obravnavali — imamo tudi še izlete. Udeležijo se jih člani odsekovi — pri-

družijo se naj jim tudi drugi prijatelji mladine, kaplan, učitelj, kjer je naš, dijak itd. Sicer pa telovadni odseki že zdaj skrbijo za izobraževalna predavanja in kurze — odslej bodo še bolj. V Škofji Loki priredimo po javni telovadbi mladeniški tečaj, tam homo sestavili obširni program za telovadbo in za vadbo duha. Prva naša skrb bo, da mladeniče same izobrazimo za društvene voditelje.

To je naš cilj za zdaj. Upajmo, da nam prihodnost prinese še več ciljev, še več dela! V polni meri si bomo tako zaslužili pozdrav, ki nam ga je 3. maja t. l. poslal na javno telovadbo v Ljubljani predsednik S. K. S. Z., naš dr. Krek:

»Mlaj, kakor ga še ni postavila čvrsta slovenska roka, — cvet, kakor ga še ni rodila nobena pomlad na slovenskih tleh —, zdrav!«

Kmečki mladenki!

Drage mladenke! Čas je, da tudi vas pozovemo pod našo zastavo. Sedaj, ko so se mladeniči tako krepko začeli gibati za svojo izobrazbo, ne smete ve zaostati. Saj ste tudi ve del mladosti in naš cilj bi bil le napol dosežen, ako bi z mladeniči ne napredovale tudi ve. Kličemo vas torej k skupnemu poštemu delu. Hočemo imeti zdravo in srečno mladino. To pa bomo imeli, ako bo naša mladina verna, izobražena in marljiva. Za te tri stvari hočemo pridobiti tudi vas, drage mladenke.

Vernost je človeku najboljši kažipot v življenju, njegov najboljši prijatelj in svetovalec. Ni pa dovolj, če kdo kar tako iz navade hodi v cerkev in opravlja razne pobožnosti; vero je treba imeti tudi v glavi in srcu, potem šele se človek ravna po njej v vseh svojih dejanjih in nehanjih. Tako živo vero naj si pridobi vsaka mladenka s tem, da resno premišljuje o verskih stvareh in pridno čita nabožne knjige in časopise. Potem bo spoznala, kako lepa je krščanska vera ter se ji bodo le smilili ljudje, ki hujskajo proti njej.

Verno mladenko se mora spoznati že po zunanosti; njena obleka mora biti priprsta, stanu primerno napravljena. Smešno in ob enem žalostno je videti kmečko mladenko v našarjeni obleki, ki bi imela veljati za mestno, v resnici pa ni ne tič ne miš. Neprestano si kupuje nove cape, ki pa vse skupaj niso nič vredne. Mnogo težko prisluženega denarja se na ta način proč vrže. Marsikatera mladenka zapusti domačo vas ter se poda v mesto, češ, ondri bo več zaslužila in se bo lahko nobel nosila. Kako nespametna je taka mladenka! Kaj pa jo čaka v mestu? V smrdljivih in prašnih tovarnah jo čaka prezgodnja smrt in siromaščina. Ako postane hišni posel, je postala sužnja. Noč in dan je vklenjena v delo; gonijo jo jezno in čmerikavo v enomer. Nihče se ne briga zato, če je žalostna, če je trudna ali bolna. Samo dela naj, dela! Spati mora ali v zaduhli kuhinji ali pa v

mračnih, pozimi nekurjenih luknjah. Ko se deli jed, dobi ona šele ostanke, a dostikrat niti teh ni. Plača niti v tovarnah niti v službah ni tolika, da bi si mogla kaj prihraniti za onemoglost in starost. Da, ko bi se hotela pošteno hraniti, bi ji niti za obleko prida ne ostalo. Kaj pa če s šest goldinarji na mesec? Kako vse drugače je na deželi! Sicer te tudi na domu čakata delo in trud, če si pa pridna, postaneš kmalu sama osvoja, kar v mestu le redko ali nikoli. Se omožiš, dobiš pridnega gospodarja in če si že iz mladih let vajena varčevati, vse dohodke in izdatke v gospodinjstvu vestno zapisovati, postaneš v svojem delokrogu prava gospa. V mestu se pa povzpneš k večjem do boljše plačane kuharice ali pa dobiš moža ravnotako siromašnega kot ti in do konca dni se pehata za ljubi kruhek, ne da bi si količkaj mogla prihraniti za starost.

Bodite torej pametne, ljube mladenke, in oblačite se priprosto, kakor se kmetiškemu dekletu spodobi. Namesto lepotičja in našušmarjenja, glejte raje na to, da bo obleka iz lepega in dobrega blaga, da bo res kaj vredna in da bo trpela leta in leta.

Pametna in poštena mladenka naj se dalje ogiba krčem. Človeka kar mraz spreleta, če vidi dekleta sedeti v krčmi in piti, kakor je to po mnogih krajih na Slovenskem žalostna razvada. Gorje možu, ki tako deklet vzame za ženo in trikrat gorje njenim otrokom! Proč s to grdo razvado! V krčmo se gre le v tujem kraju radi okrepčanja ali ob kaki posebni priliki v družbi starejših, poštenih ljudi. Najbolje pa je, da se sploh ne pije nobene vpijanljive pijače.

Dalje bodi vsaki mladenki na srcu izobrazba. Dandanes, ko so knjige in časopisi tako razširjeni, se vsakdo lahko sam izobražuje, da le zna čitati. In to je tudi vsakogar dolžnost. Pa tudi v gospodarskem oziru je dandanes, ko vse tako napreduje, nujno potrebno, da človek čita in se seznanja z vsemi novimi pripomočki za uspešno gospodarstvo. To velja za ženske ravnotako, kakor za moške, saj so pri domačem gospodarstvu ženske ravno tako udeležene.

Torej, mladenke, čitajte pridno dobre knjige in časopise, pa ne morda samo povesti, marveč tudi vse gospodarske in politične stvari. Učite se posebno tudi pravih knjigovodstva. Pristopajte v izobraževalna društva, udeležujte se predavanj in gospodarskih tečajev, zanimajte se za domače posojilnice in druge zadrage. Izobraženejša dekleta naj tudi sama predavajo; le pogum! Bo šlo! Potem bodo ženske volili tudi v razne odbore, kjer bodo lahko dokazale svojo zmožnost ter mnogo koristile. Gotovo bodo ženske kot odbornice marljivejše in vztrajnejše kakor moški!

Prava ženska čednost je dalje marljivost. Lene in zanikrne mladenke nikdo ne mara. Urno in vztrajno naj se suče mladenka ves dan, potem ji bo vedno ostalo tudi časa za čitanje in

pošteno zabavo. Delo je tudi najboljše sredstvo da si utrdimo značaj. Žalibog pa se med kmečke mladenke vedno bolj zanaša mržnja do kmečkega dela. Vsaka bi bila rada šivilja ali, če je premožnejša, bi se bavila najrajši s kakimi malokoristnimi deli. V bližini mest (n. pr. Trsta) raje celo pero mestno perilo, ali pa se bavijo s prekupovanjem jajc, kokoši itd., samo da jim ni treba opravljati kmečkih del. To moramo najstrožje obsojati.

Mladdenke, vaš ponos bodi čistost in red v vašem kmečkem domu, lepa, čista posoda za mleko, snažne shrambe, prezračen in počejeni hlevi, snažna, zdrava in lepo rejena živina, lepo in skrbno obdelan vrt in polje. To so stvari, ki delajo čast kmečkemu dekletu in jo visoko povzdigujejo v očeh vsakega pametnega človeka!

Končno bodi mladenkam priporočena varčnost, ki je vogelni kamen v gospodarstvu. V tem jih bo zvesto podpiral šparovček, ki ga dobe v domači posojilnici.

To bi bil v glavnem načrt, po katerem se imajo ravnati naše kmetiške mladenke, da dohite svoje moške tovariše ter potem z njimi skupno nadaljujejo pot izobrazbe in koristnega dela. O podrobnostih bomo prihodnjic še kaj več povedali.

Zahvala.

Za prijetno in častno svojo dolžnost smatramo, da se za našo prireditel 3. maja iskreno zahvalimo vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je ista tako lepo vršila. Zahvaljujemo se posebej veleč. g. kanoniku J. Šiški za daritev sv. maše, blag. g. dr. V. Gregoriču, načelniku Del. stavb. društva »Union«, slav. pevskemu zboru »Slov. kršč. soc. zveze« in njega pevovodji č. g. A. Čadežu, slav. pevskemu društvu »Ljubljana« in sploh vsem onim, ki so nas moralno ali materijelno podpirali pri naši prireditvi.

Naše delo, namenjeno lepi naši domovini in krščanskemu našemu programu, naj Vam bo v plačilo!

Po jasno začrtani poti bomo korakali skupaj do lepih ciljev. Na zdar!

Iskren Na zdar! vsem bratskim odsekom, ki so iz daljnih krajev slovenske domovine poslali na našo prireditel svoje člane in zastopnike.

Telovadni odsek »Slov. kršč. soc. zveze« v Ljubljani.

Fr. Puc, t. č. tajnik. Iv. Podlesnik, t. č. predsednik.

Bratom telovadcem.

Sprejmite, dragi bratje, mojo najiskrenejšo zahvalo za Vašo vzorno disciplino, za Vašo požrtvovalnost in vztrajnost, ki je dičila Vaše vrste dne 3. maja, ko smo nastopili prvič tako mnogoštevilno in tako častno.

Uspeh, ki smo si ga priborili, naj Vam bo v bodrilo za naprej!

Kmalu se zopet zberemo še mnogoštevilnejši; pripravljajte se, bodrite se in delajte na polju lepe naše organizacije!

Vsem bratom iz Kranjske, Štajerske, Primorske in Goriške moj srčni: Na zdar!

Vojteh Jeločnik,

načelnik Z. T. O. in ljubljanskega telovadnega odseka.

Telovadski dan v Ljubljani.

3. maja 1908.

Slovenska ljudska armada.

Dan 3. maja bo ostal nepozabno v spominu vsem našim mladeničem! Pomnili ga bodo nasprotniki, ki so dozdaj res mislili, da so edino oni poklicani osnavljati telovadske organizacije, da le oni umejo telovadsko misel, pa so imeli ravno na dan II. javne telovadbe ljubljanskega telovadnega odseka, kateremu so do sijajnega uspeha pripomogli bratski odseki iz dežele, priliko se prepričati, kako kruto se varajo. Spominjalo se bo telovadnega dne ljudstvo, ki je prisostvovalo slavju ali pa o njej čulo, kako krasno se je obnesla. Vnela se bo vsepovsod vsaka slovenska hiša, vsaka družina za mladeniško delo in kamor še ni prodrla misel o združevanju mladine po telovadskih odsekih, tja jo bo kmalu zaneslo navdušenje, zaneteno v Ljubljani ob mladostnem majniškem prazniku! Nad 200 telovadcev raznih naših odsekov se je zbralo 3. t. m. v Ljubljani k II. javni telovadbi in ko so brez strahu korakali po mestu — nad 80 telovadcev je bilo že uniformiranih, — smo čuli od strani občinstva samo priznanje, zagrizenci pa so v onemogli jezici molčali kot zid. Korajžo so dobili šele, ko je bila vsa slavnost končana, pa so v »Narodu« cel teden v znani sirovji viži svoje otrobe vezali.

Ob tričetrt na 12. so zbrani telovadci, na čelu jim uniformirani bratje, korakali iz »Uniona« v frančiškansko cerkev k sv. maši, katero je daroval č. g. kanonik Šiška, stregla sta pa dva telovadca. Občinstvo je z začudenjem gledalo, kako je tako hitro ustvarila se tako lepa organizacija. K popoldanski javni telovadbi v »Unionu« je bil naval občinstva velikansk. Občinstvo je z ogromnim obiskom izkazalo telovadcu svoje priznanje in jim tako dalo bodrilo za nadaljno vztrajnost in napredek. Vsi številni pripravljeni prostori na galeriji in pod galerijo so bili razprodani.

Javna telovadba.

Dvorana sama je bila prazna, le pri vходу je bila postavljena vrsta sedežev. Na odru je stal drog, ob strani pa se je postavil oddelek vojaške godbe. Takoj ob 5. uri je zaigrala godba sokolsko koračnico in med vhom v dvorano se je prikazal ljubljanski načelnik brat Vojteh Jeločnik. Zanimivo je bilo opazovati že njega samega. Cel dan v delu, skušnja za skušnjo, nervozen, nekoliko nestrpen, sedaj pa tako miren pred toliko sodniki, ki jim ima položiti račun o svojem delu. Samozavest mu sije iz oči, z eleganco stopa po dvorani do središča. Naenkrat se odpro leva in desna vrata dvorane in od obeh strani prikorakajo v dvorano telovadci v lepih svojih dresah. Samo močne, lepo rašene postave so, korak jim je ubran in prav nič jim ni poznati, da nastopajo v večini prvič pred tolikim občinstvom. Dolge vrste so to in srce nam poskakuje veselja pri pogledu na toliko množico.

Rajalni pohod. Skoraj bi rekli, za začetnike prekomplicirano sestavljen. Pred našimi očmi se razvijajo najlepše slike, ki nas navdušujejo. Zastopi se strinjajo in se zopet združujejo, dokler se ne združijo v štiri dvostope, iz katerih se napravita dva čveterostopa in iz teh se razvija nastop k prostim vajam v osmerostopih. Pri rajalnem nastopu bi želeli več kritja. Opazili pa smo, da je tesni prostor sicer velike dvorane oviral hitrejši tempo, kakor tudi pravilno kritje. Nad vse lep je bil nastop k prostim vajam. Odročenje in priročenje je bilo pravilno in slika, ki se je nudila gledalcem, ko se je naenkrat napolnila vsa dvorana, je bila ena najlepših.

Proste vaje. Štiri, vsaka izvajana po osemkrat. Predtelovadila sta brata Kržan in Pavlin. Izvajane so bile zelo pravilno, samo začetni takt ni bil vedno pogoden, kar pa je krivo in vpoštevanja vredno to, da večina telovadcev ni imela doma nikdar prilike vaditi proste vaje po godbi. Samo dve kratki skušnji pa tudi nista mogli opraviti vsega.

Rajalni pohod od prostih vaj. Omeniti imamo isto kot pri pohodu. Pripomnimo samo, da je bil odhod še bolj kompliciran kot prihod in da se je efektna

slika zvezde popolnoma posrečila in vzbudila med gledalci vihar navdušenja.

Nastop naraščaja. Niso prikorakali temveč pri petih vdhodih so vdrl v dvorano vsak vihteč v vsaki roki po eno trobojnico. V hipu pa je bil vsak na svojem mestu in gledali smo v dvorani 15 čveterostopov, pripravljenih za proste vaje s praporci. Predtelovadilo je na odru šest dečkov. Tudi te vaje so pokazale, da se tudi pri telovadbi naraščaja, ki jo vodijo bratje Jeločnik, Pavlin in Kržan, goji ne samo potrebna disciplina, temveč tudi prava vadba mladih teles. Za občinstvo je bil nastop naraščaja najbolj navdušujoča točka programa, kar je pričal vihar aplavz.

Telovadba na orodjih je napravila velik vtis. Telovadci so urno in pravilno postavili v dvorano drog, dve bradlji, konja, 2 kozi, skok v višino, skok v dolžino, ročke in palice. Za orodno telovadbo so bile izbrane lahke vaje. Gledalo se je v prvi vrsti na pravilno izvajanje istih, na dostop in odstop k in od orodja. Med vsemi so se posebno odlikovali Jeseničani, ki so izvajali v eni vrsti vaje na drogu in drugi telovadili na bradlji. Lahko trdimo, da so jeseniški telovadci, kar se tiče orodne telovadbe, na višku med drugimi odseki.

Alegorična skupina. Dasi sta bili za isto samo dve skušnji in je bila setavljena zelo komplicirano, (izvajalo jo je 210 telovadcev z naraščajem), vendar je napravila na gledalce mogočen vtis. Sestavljena je bila hipoma in je vsebovala vsekakor jako težke figure, n. pr. stojo na tleh in na orodjih. Zlasti pohvalno pa moramo omeniti hitro pripravo orodja za to skupino in pa pravilno porazdelbo.

Telovadbo je zaključil rajalni odhod vseh telovadcev. Tudi ta je bil sestavljen zelo komplicirano. Telovadci so se razvili iz dvostopa v zastopu, naraščaj pa iz dveh zastopov. Končna figura štirih velikih »polžev« je vzbudila vsled svoje efektности in pravilne izpeljave burno odobravanje med gledalci, ki so se le težko ločili od telovadcev, zapuščajočih v čveterostopih dvorano.

Odnegli smo sledeči vtis od tega nastopa:

1. Šola v telovadnici je prava; temelj iste — disciplina — se goji v polni meri.
2. V kratkem času obstoja odsekov so telovadci zelo napredovali.
3. Telovadba že postaja last širših narodovih mas, kajti vsi telovadci, z malimi izjemami, so pred letom komaj kaj vedeli o telovadbi.
4. Sistem pouka je pravilno organiziran, treba ga ja samo spopolniti še z nekaterimi podrobnostmi.

Nastopilo je pri javni telovadbi 210 telovadcev in sicer: pri prostih vajah 106, pri orodni telovadbi 150, naraščaja 60. Zastopani so bili sledeči odseki: ljubljanski, jeseniški, šentviški, vrhniški, škofjeloški, kamniški, mengiški, radovljiški, horjuljski, trboveljski, M. D.-poljski, idrijski, cerkniški, metliški, šentruperški in celjski. Seveda samo po nekaterih telovadcih, ker ta telovadba ni bila obvezna, temveč se je lahko vsak odsek ali udeležil ali ne. Tudi prostor bi bil premajhen za vse telovadce, ki jih je po odsekih že nad 600.

Bili so navzoči pri telovadbi tudi slučajno v »Unfonu« bivajoči tujci z Dunaja, ki so odkrito izjavljali, da so mislili, da se bodo norčevali, a morajo le odkrito izražati svoje občudovanje nad toliko telovadsko popolnostjo. Vsi navdušeni so prihiteli častitat bratu načelniku Jeločniku.

Na čelu moške in ženske telovadne deputacije je nato predsednik telovadnega odseka brat Podlesnik sledeče nagovoril načelnika Jeločnika: »Brat načelnik! V prijetnem položaju sem, da Ti v imenu bratov ljubljanskega telovadnega odseka kakor tudi onih izvenljubljanskih odsekov morem izreči našo najiskrenejšo zahvalo na Tvojem neumornem, požrtvovalnem in nesebičnem delu. Naj Ti bo to darilce znak naše udanosti in bodi uverjen, da več kot ta venec govore naša srca, v katerih čutimo res pravo bratsko ljubezen do svojega načelnika. Želimo le, da bi i Ti ohranil do nas svojo ljubezen in še mnogo mnogo let ostal na čelu armadi slovenske mladine, ki je pod Tvojim vodstvom z današnjim svojim nastopom pokazala, da pohaja šolo, v kateri se ne goji samo izobrazba telesnih sil, temveč tudi mogočnih sil duha in srca pod geslom, ki bo edino osrečilo plemeniti naš narod, pod geslom namreč: Vse za sveto vero in domovino drago!

Na zdar!« Po teh besedah, ki so našle v dvorani gro-movit odmev, je izročil br. Jeločniku v znak priznanja in zahvale srebrn lavorov venec. Brat načelnik se je zahvaljeval: »Bratje telovadci! Vam velja ta venec, Vi za-služite v prvi vrsti zahvalo za svojo vzorno disciplino, s katero ste pokazali, da vlada med Vami pravi duh dela in skupnosti. V tej organizaciji je naša moč, ki je ne stré nobena naravna sila. Zahvaljujem se z željo, da delamo naprej, vedno naprej, da dosežemo svoj cilj, združiti vso pošteno slovensko mladino, ki bo močna v ljubezni za domovino, vero našo sveto in ki bo s to ljubeznijo rešila naše ljudstvo!« Po teh besedah so se vsuli z galerij šopki na telovadce. Načelnik je dobil še drugi krasni venec.

Brzojavna pozdrava.

Na komerz sta došla sledeča brzojavna pozdrava:
Telovadni odsek S. K. S. Z. Zbrane naše telovadce pristrčno pozdravljam. Zvesti gestu: »Zdrava duša v zdravem telesu,« bodite nevstrašeni prvoborilci za našo sveto vero in krščansko značajnost naše mladine. Anton Bonaventura, knezoškof.«

»Telovadcem S. K. S. Z. Na Dunaju 2. maja 1908. Mlaj, kakor ga še ni postavila čvrsta slovenska roka, — cvet, kakor ga še ni rodila nobena pomlad na slovenskih tleh, — zdrav! Dr. Krek, Dr. Korošec.

Komerz.

Okoli osmih zvečer se je začela polniti velika dvo-rana »Uniona«, in kmalu je bil zaseden zadnji prostor. Očem se je nudila pestra slika, ki so jo oživljale gospe in gospice v svetlih pomladanskih oblekah in telovadci v živobojnih dresah, v celoti slovensko ljudstvo, udeleženo po zastopnikih vseh stanov. Med prvodošlimi gosti smo opazili deželnega odbornika dr. Lampeta, predsednika delniške družbe »Union«, primarija dr. Gregoriča, držav-nega poslanca Gostinčarja in drugo odlično gospodo. Med tem je dobilo tudi uho svoj užitek. Polnoštevilna godba c. in kr. 27. pešpolka pod osebnim večjim vodstvom ka-pelnika Kristofa je začela izvajati svoje dovršene točke, skoro same slovenske komade. Ploskanja ni bilo ni konca ni kraja, in ljubeznivi dirigent je moral vedno znova po-navljati ter marsikaj dodati. Zlasti nas je elektrizirala Tittlova »Slovenska overtira« in pa Dvořakovi »Slovan-ski plesi.« Po četrti godbeni točki je nastopil predsednik Zveze telovadnih odsekov, dr. Pogačnik, ter s krep-kim nagovorom imenoma pozdravil goste: deželnega od-bornika dr. Lampeta, državnega poslanca Gostinčarja, primarija dr. Gregoriča kot gospodarja gostoljubne hiše »Union«, vladnega svetnika dr. Detelo, pospeševalca mla-dinske organizacije kanonika Šiška, akademike z Dunaja, Zagreba in Gradca, vrle sodelovalce telovadcev zbrane v »Ljubljani«, pevski zbor S. K. S. Z. v Ljubljani in telo-vadce, došle iz vseh krajev slovenske domovine. Vsem posameznikom so klical navzoči »Živio!« in »Na zdar!« Pozdravil je tudi nasprotnike, kajti: »Mi ne sovražimo ni-kogar, mi nočemo razdirati, nam je le za delo, za to, da bi naša poštena slovenska mladina postala v resnici na-predna potom najboljša organizacije.« Govornik je našo mladinsko organizacijo primerjal s pomladnim brstenjem ter z veseljem konstatiral, da smo pred letom imeli šele dva telovadna odseka, dočim jih danes štejemo dvain-dvajset, ter izrazil nado, da bo drugo leto še enkrat to-liko število telovadnih odsekov iz vseh slovenskih dežel zbranih v naši zvezi. Končno je zaklical iskren »Na zdar!« vsem navzočim ter pozval goste, da nesejo poz-drav domov staršem, ki so zvezi zaupali svojo mladino in zagotovijo svoje, da bo mladina, zbrana v zvezi, vedno neomajno vršila zvestobo, ki jo je prisegla sloven-ski domovini. Na to prečita pismeni pozdrav knezoškofa Antona Bonaventura in državnega poslanca dr. Kreka. Godba je zasvirala »Sokolsko koračnico«, ki jo je občin-stvo z navdušenjem sprejelo. Telovadci so mahali s čepicami in godba je morala ponoviti drugi del koračnice. Nato so nastopili pevci S. K. S. Z. z mešanim zborom P. Hugolina »Naša pesem« in s Foersterjevim »Naše gore«. Tudi ti so morali ponavljati. Temu je sledil govor dr. Lampeta, ki se je zahvalil za pozdrav načelnika

dr. Pogačnika v svojem in v imenu deželnega glavarja, ki ni mogel priti na komerz, v imenu deželnega odbor-nika dr. Šusteršiča, ki bi rad prišel, pa je zadržan. »Na tilhem vam povem, da ravno kuje volivno reformo in želimo mu, da bi jo dobro napravil.« Govornik izvaja, da je bil vesel pozdrava, ker noben pozdrav ni tako lju-beznjiv, kakor pozdrav iz mladih ust, iz mladih src, orga-niziranih, da delajo za pošteno stvar. Veseli ga, da nam ta organizacija vzgaja zdrav naraščaj. »Nasprotniki pra-vijo, da smo nazadnjaki. Kdor pa vidi mladino tako lepo in čilo, mora spoznati, da je — tič zdrav, ki bo še visoko letal. Telovadci so si postavili za smoter ne le čilo telo, marveč tudi umstveno izobrazbo in moralno vzgojo naroda. Naše narodne organizacije ne bo konec, dokler bo imel narod tako disciplinirano mladino v svoji sredi. Ta lepa disciplina nam je jamstvo, da bo naš narod zmagovito prodiral na svoji poti. Vztrajajte v svojih plem-enitih namenih, nikogar se ne bojte, vedite, da je velika večina naroda na strani vas, ki korakate na čelu slovenski bodočnosti. Želim, da vidimo velik rajalni nastop vsega slovenskega organiziranega ljudstva; v tem bo rešena tudi slovenska domovina! Ne bojte se, glejte, da zberete krog sebe vso mladino. Kdor pa ne gre z nami, bo brezpomemben. Na zdar, bratje!« Živahno pritnje-vanje in navdušeni živio-klici so spremljali ta govor. Po krasno izvajanih glasbenih slikah iz Verdijeve opere »Aida« je nazdravil kanonik Šiška, ki je izražal svoje veselje, da so telovadci poslali v jutro dva člana, ki sta stregla pri službi božji. To da je bilo nekoliko nepre-vidno, ker je mogoče, da se bodo nasprotni listi za to po svoje maščevali. Pa tudi pred 25 leti se je zgodilo nekaj podobnega. Takrat je govornik naprošen od »So-kola« služil sveto mašo, pri kateri so stregli štirje »So-koli«. Govornik se nato spominja današnjega cerkve-nega praznika: najdenja sv. Križa. Kakor je Konstantin z zaupanjem na sv. Križ premagal Maksencija in je rim-sko cesarstvo postalo iz poganske države tudi na zu-naj krščansko, nekaj podobnega se je zgodilo tudi z na-šimi telovadnimi društvi. Tudi tu se je bil boj med dve-ma armadama. Že danes je pokazala krasna izurjenost naših telovadcev, da niso zaostali čisto nič za onimi, ki so doslej mislili, da so v zakup vzeli vso telovadno umetnost. Govornik častita telovadcem k lepim uspe-hom, ki jim že sedaj zagotavljajo nadvladje ter zaklju-čuje: »Bog živi, Bog ohrani vse brate telovadce! Na-predujte v ljubezni do dela, pa tudi v ljubezni do matere svete cerkve, in ni se vam bati ničesar!« — Tudi temu govoru je sledilo navdušeno pritnjevanje. — Zdej je na-stopil vrli pevski zbor S. K. S. Z., ki je s svojim dovr-šenim petjem žel burno priznanje. — Potem je nastopilo pevsko društvo »Ljubljana« pod vodstvom go-spoda pevovodja Svetka. Ploskanja ni bilo ne konca ne kraja. — Nato je govoril državni poslanec Gostinčar, ki je izročil ustni pozdrav dr. Kreka, ki ga je v to poobla-stil. Govornik pravi, da je morala današnja vzorna telo-vadba vsakogar navdušiti za mlado novo organizacijo, ki ji moramo želeti, da bo tudi v bodoče prospevala. Dr-žeč se načela pesnikovega: »Ne samo, kar veleva mu stan, — kar more, to mož je storiti dolžan« — izvrš-jejo telovadci svojo narodno dolžnost, ker čutijo, da s tem koristijo narodu. Najmlajše deblo organizacije, telo-vadni odseki, so tekom enega leta pokazali, da smemo od njih najlepše upati za bodočnost. Naše načelo je delo. Idimo skupaj na začrtani poti, odločno in neustrašeno! Mlada organizacija naj tudi zaneprej deluje za vero in narodnost, možato in dostojno in pri tem nasprotnike ignorira! (Živio!) — Nato je govoril primarij dr. Gre-gorič, ki je pozdravljal v imenu družbe »Union«. Govor-nik izvaja, da kaže že ime »Union«, da je načelo družbe zbirati, združevati, nikdar pa ne razdirati. Ko je danes gledal lepe skupine mladih čvrstih mož, ki so kakor ura delali na gotovo povelje, moral je misliti na bodočnost ideje, ki jo ti možje zastopajo in si reči, da bo bodoč-nost lepa, ako bodo ti možje tudi duševno postopali tako, kakor so danes tukaj telesno, ko jim je bila ena be-seda, en migljaj povelje v tem harmoničnem delovanju, ki je moralo vsakega očarati. Taka harmonična celota je le mogoča, če se pokorimo idealu discipline, ki pre-šinja vsakega, da namreč posameznik ne velja nič in celota vse; eden sam zamore z nerodnim delovanjem

pokvariti vse, in utis je zgubljen. Isto načelo mora voditi tudi naše duševno in socialno delovanje. Misel discipline, o kateri so danes pokazali telovadci, da jih presinja, naj bi pokazali tudi na zunaj, kedar nastopijo javno življenje! Govornik zaključuje: »Ne morem lepše končati, nego da vas prosim, da pooblastite načelstvo, da sporoči duševnemu očetu celega gibanja, dr. Kreku, naš brzojavni pozdrav.« Ta nasvet je občinstvo navdušeno odobrilo. — Tako je bil oficijelni del komerza končan. Po teh uspehih s toliko večjim zanimanjem pričakujemo javne telovadbe v Škofiji Loki, kjer se bo letos zbralo že nad 600 naših telovadcev. S. K. S. Z. je lahko ponosna na to, da se je pod njenim okriljem razvilo to veliko pomembno delo. Vsem telovadcem in njihovim požrtvovalnim prvoboriteljem hvaležni »Na zdar!«

Mladenci! V Škofiji Loki združimo, če Bog da, z javnim nastopom in telovadsko manifestacijo tudi poučni daljši tečaj, da razširimo in utrdimo mladinsko izobraževalno delo. Tako bomo spojili telovadbo z duhovadbo, z izurjenjem razuma in srca za koristno ljudsko delo!

Redovne vaje med korakanjem.

(Dalje.)

Vprek se lahko koraka (n. pr. v dvorani) iz vseh štirih kotov proti sredi. Ravno tako iz srede proti kotom, oziroma iz enega kota skozi sredo proti drugemu kotu. Potem se lahko koraka v prečnih smereh od srede ob krajši steni, proti sredi ob daljši steni in obratno. Kot zadnjo prečno smer imamo ono, ki vodi iz srede ob daljši steni, proti nasproti ležečima kotoma in obratno.

Zastop koraka v ravni smeri. Iz takega korakanja v zastopu se lahko na gotovo povelje pride z obratom do korakanja v redu. Pri tem je treba paziti na dvoje. Prvič na povelje, kdaj in kako se ima izvršiti, drugič, kako se ima izvršiti vaja na določeno povelje.

Povelje se glasi: »V red, desno (levo) s čelom!« in na to povelje se napravi obrat v levo, oziroma v desno.

Ako hoče poveljnik, da telovadci napravijo med korakanjem v to ali ono stran, mora paziti na to, da se izgovori povdarek povelja na korak z isto nogo, na katero se je povelje glasilo. Torej če se je povelje glasilo: »V red, levo s čelom!«, se mora izvršiti povelje (namreč povdarek povelja, t. j. s čelom) na korak z levo nogo. Nasprotno, ako se dela obrat v desno, naj se izgovori povelje na korak z desno nogo! Na ta povelja je treba paziti zlasti zato, da se vaja lahko dosledno izvrši.

N. pr. povelje se je glasilo v levo in tudi na korak z levo nogo; nato napravijo telovadci še en, in sicer zadnji korak z desno nogo in takoj tudi obrat v levo na desni nogi ter tako dalje korakajo v istem tempu. Ravno tako je pri obratu v desno. Telovadci morajo paziti, da napravijo ta obrat vsi hkrati in kar je zelo važno, da se manjši po večjih lepo ravnajo. Večji telovadci morajo pa tudi paziti, da delajo primeroma z manjšimi manjše korake.

Iz tega korakanja v redu se pride zopet do korakanja v zastopu po istih ravnomenjenih pravilih, in sicer na povelje: »V zastop, desno (levo) v bok!«

Pri korakanju v zastopu, zlasti pa pri korakanju v redu se mnogokrat vporabljajo celi obrati. Povelje se ima izvršiti vedno na korak z levo nogo; telovadci napravijo nato še en korak z desno nogo in spojeno takoj na isti nogi, obrat v levo ter korakajo dalje v ravno nasprotni smeri. Kako se postavijo telovadci iz zastopa v red, bo omenjeno pri dvoredu.

S tem smo korakanje v zastopu in ob enem tudi v redu končali, in takoj preidemo k dvostopu.

Oglejmo si najprej nekoliko vaje na mestu! V dvostop se pride iz dvoreda na povelje: V dvostop desno (levo) v bok!

Ker dvoreda še nismo natančneje obravnavali, bodi omenjeno, da pridejo telovadci v dvored iz enega reda. Vaditelj odšteje telovadce v dvojice, t. j. v prvega, drugega, prvega, drugega, itd., pričesni na desnem krilu, t. j. pri večjih telovadcih. (Za vajo seveda tudi pri manjših,

sicer ne.) Ko so odšteti, se poveljuje: »V dvored, drugi vzad!« Na to povelje napravijo telovadci odkorak z desno navzdol. (Če se je odštelo na levi strani, se napravi odkorak navzdol v levo, z levo nogo.) Takoj nato pa sklenejo prvi, kakor tudi drugi v desno. Desni krajnik drugega reda ima paziti na pravilno razdaljo med prvim in drugim redom, ki naj bo dober korak. Prvi kot drugi red morata takoj ravnati v desno; prvi red vztraja v ravnanju do povelja: »Premo glej!« Na to povelje šele pogledajo telovadci (prvi) zopet naravnost. Drugi red pa takoj, ko je vravnat brez povelja, pogleda naravnost, in vsak telovadec krije svojega prednika. Iz dvoreda pridejo telovadci v en red na povelje: »V en red, drug vspređ!«, na sledeči način: Takoj, ko se izvrši povelje, se prvi red zopet razmakne v levo, kolikor mogoče hitro, tako, da je med vsakim telovadcem razdalje za enega moža. Vsak drugi pa hitro skoči z levo nogo v prazni prostor, ki je na levi prednika, ki ga krije. (Tako izvajajo te vaje, ako so odšteti od večjih proti manjšim. Za vajo, kakor že rečeno, se odšteje tudi pri manjših. Dela se pa ravno nasprotno, kot je omenjeno za prvi slučaj.)

(Dalje prihodnjič.)

Telovadni odseki.

Nova telovadna odseka.

Na Viču pri Ljubljani so ustanovili v ondotnem »Kataloškem izobraževalnem društvu« preteklo nedeljo telovadni odsek. Na ustanovnem občnem zboru je predaval zvezni podpredsednik br. Ivan Podlesnik. Nova organizacija na Viču je velikega pomena za mnogoštevilno ondotno mladino. Zato naš krepki »Na zdar!« vrli viški mladini!

To nedeljo se ustanovi novi telovadni odsek v Gorjah v bližini rajskega jezera bleškega v vznožju najlepših naših gora. To bo vesel dan za našo gorenjsko mladeniško in telovadno organizacijo! Gorjskim fantom kličemo: Pogumno na delo za blagor divne naše domačije, sovragu v strah, somišljenikom v ponos!

Preko njih!

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

Žalost, ki je vladala v srcih junaških sokolov ob priliki naše lepe telovadbe v »Unionu«, imeli smo priliko, gredoč skozi Šiško, tudi mi občudovati. Ampak, ko bi ti junaki znali, kako zabavno se nam zdi, kadar živkajo sokoli, bi nam gotovo ne privoščili tega veselja. Mi smo v tem oziru modrejši, kajti kadar pridejo Šiškarji skozi Št. Vid, obnašamo se »čuki« dostojno. Tako smo storili tudi zadnjič, ko so prišli v Št. Vid, da zvale tiča, ki bo naš odsek s kaplanom vred pohrustal. Seveda so se nam hlače tresle, a sokol je odšel in le glas lovskega roga, ki se čuje dan na dan od Poličarja sem, nam še oznanja, da se bližajo Št. Vidu boljji časi. Tega mnenja smo pa tudi mi; sedaj se bo vsaj videlo, koliko uspeha je imelo Žirovnikovo delovanje. Za enkrat vam, brat urednik, povemo na uho, nimamo zgube. Tisti dan, ko so sokola valili, sprejeli smo mi osem novih članov, samih zavednih fantov, medtem ko se vsak sramuje priznati, da je član sokola. Mi hladnokrvno gledamo tje, kjer se nekdo »poti in trudi«, veseleč se, da imajo ljudje kaj zabave, ter se marljivo pripravljamo za javno telovadbo dne 28. junija.

Minulo nedeljo pa smo napravili pešizlet na Šmarno goro, katerega sta se tudi ljubljanski in poljski odsek častno udeležila. In kar nas je posebno veselilo, tudi »Ljubljana« je pod osebnim vodstvom pevovodje Svetka na naše vabilo prihitela na goro, da je s svojim krasnim petjem pri sveti maši, kakor tudi v prosti naravi s prelepimi narodnimi pesmami dala izletu slavnostni značaj. Po sveti maši in lepem, primernem govoru brata Zabreta podali smo se vsi v Šmartno, kjer smo v hladni senci in skrbni postrežbi gostilničarja Dermastija zvedeli, da se i v Šmartnem kmalu ustanovi telovadni odsek, kojega člani bodo posečali našo telovadnico. Pri povratku ustavili smo se še pri »Cebavu«, kjer se je ob

zvokih ljubkih tamburic razvila živahna, a pošena zabava. In ko so dragi ljublianski gostje že odšli, smo mi šentviški fanje še ostali v bratskem krogu ter veseleč se lepega dneva delali načrte za bodočnost. — Delo je naš cilj, poštenost je naš znak, prihodnost naj pa pokaže, kdo je prav imel. Nasprotniki nas ne motijo; s poštnim delom preko njih!

Ponočne tice.

Iz Kamnika.

Javne telovadbe v Ljubljani udeležili smo se tudi bratje telovadci iz Kamnika. Kakor cel dan, tako je bilo tudi zvečer vse mirno in nikakega izzivanja. Ko pa smo došli s polnočnim vlakom (bilo nas je najmanj) domov v Kamnik, pričakovala nas je deputacija kamniških barab, kakih deset do petnajst frkolinov, ki so nas preceji, ko smo izstopili, sprejeli z žvižganjem in nas obkladali z raznimi duhovitimi priimki. Kakor roj vrabcev cvrčali so po grmovju in po sencah skriti, kakor lačni tički v prošju. Ko smo mirno stopili na cesto, prenehalo je to cvrčanje; komaj pa smo bili dvajset korakov naprej, pričelo se je znova. Tako dela tudi psiček, ki se na domačem pragu repenči, cvili in laja, ko pa čuti nevarnost, stisne rep med noge in zbeži. — Med to pogumno četo je bilo tudi nekaj odličnih in vzornih kamniških sokolov. Vidi se lepo jasno, kako »narodno napredna« stranka vodi svoje ljudi do olike in napredka. Vsa čast tudi sokolu kamniškemu, čigar starosta je sam gospod dr. Kraut. Med temi odličnjaki opazili smo tudi nekega priliznjenege hinavca, čigar ime za enkrat njemu v prid zamolčimo. — Ko smo posvetili tem smrdokavram z užigalicami v obraz, da smo jih spoznali, smo se ne brigajoč se dalje zanje razšli in posamezno podali domov.

Povedati pa moramo tem neolikancem še nekaj. Naj nikaner ne mislijo, da se bomo zanje kaj zmenili: toliko so nam mar kot lanski sneg. Mesto da se vsajajo, naj pridno telovadijo in se predvsem dostojnega obnašanja uče, le na ta način se bodo lahko kosali z nami. Mi jih pustimo čisto v miru. Saj si sami škodujejo s svojo neutajeno jezico: Nas namreč še bolj podžigajo k vztrajnemu delu! Zato — le zabavljajte, mi pa korakamo naprej! Vas pa je strah! Na zdar!

Radovljiska svobodomiselnost.

Iz Radovljice.

Lepe javne telovadbe v Ljubljani se je udeležilo sedem članov radovljiškega telovadnega odseka. Vseh članov šteje odsek že 21 in upamo, da kmalu dohitimo »Sokola«. Kar se slednjega tiče, naj opozorimo na vzorno »disciplino«, ki vlada v njegovih vrstah. V nedeljo, dne 26. aprila, je napravil tržiški »Sokol« izlet v Radovljico. Ko so se vračali iz Kunstlove gostilne, kjer telovadi radovljiški »Sokol«, na kolodvor, so seveda korakali v pozor. Prišli so mimo hotela »Bastel«, kjer je naše zbirališče. Tržičani so bili v uniformah spredaj, zadaj so stopali Radovljičani, ki so svoje goste spremili. Tržičani so mirno in tiho korakali v štiristopih, Radovljičani pa so vzlic pozoru morali dati duška svojim svobodomiselnim čutilom s tem, da so izzivali naše mladeniče s čuki. Niso sokoli namreč napadajo z grdimi psovkami dekleta iz družbe. Kaj so jim te napoti, tega pameten človek ne more razumeti. Če bodo sokoli tako gojili idejo sokolsko, bodo kaj kmalu napravili še tisto ime, ki ga še imajo. Seveda pa sokol s tem svojim frfotanjem nikogar ne vplaši, temveč se nam ubogi tič le smili. Na zdar!

Kako delamo.

Iz Mengša.

Za naš telovadni odsek so se posebno začeli zanimati možje, naši očetje. Tako je prav! Kolikor bolj nam boste stali na strani in nas podpirali po svojih močeh, toliko več veselih ur boste vžili med nami telovadci, med svojimi sinovi.

Kajne, dragi stariši, saj želite svojim sinovom le dobro? In dobri, pošteni, značajni mladeniči pa bodo le, ako se bodo z vsem srcem oklenili naših mladeniških organizacij. Vidite, in ravno telovadni odseki skrbe za vse to. Tukaj si človek vadi telo vsestransko, in tako postane tak mladenič zdrav, krepak in močan.

Marsikateri, seveda taki, ki so nasprotni vsakemu napredku, pa pravijo, da je to društvo škodljivo za zdravje in da se človek preveč utruji. Ne bom oporekal, da je telovadec, posebno od začetka, precej utrujen. Ko pa se enkrat nekoliko privadi, pa je ves vesel, in komaj čaka zopet telovadne ure. Pri nas telovadimo vselej po dve uri, pa nam je še premalo. Posebno sedaj smo dobili pravo veselje, ko smo v nedeljo, 3. maja, videli v Ljubljani, kaj vse zmore telovadec, priprost mladenič, kakor smo mi. Bilo nas je tam dvajset telovadcev, nastopili še nismo, ker naš odsek še le malo časa obstoji. Telovadil je le brat načelnik. Pri zvezini javni telovadbi v Škofji Loki pa bodemo že vsi nastopili, med tem časom pa se bodemo marljivo učili, da bodemo kmalu dohiteli brate telovadce iz drugih odsekov.

List »Mladost« prav pridno prebiramo; tudi nekatera dekleta so se naročila na ta tako nam priljubljeni časopis; priporočamo ga toplo vsem! Posamezne številke se dobijo pri blagajniku bratu Antonu Oražmu, na Rodici pa pri bratu načelniku Ivanu Rodetu.

Za telovadni odsek so darovali po 10 kron g. Fr. Kušar, župnik, brat Anton Merkun, kaplan, brat Anton Rihar, trgovec, brat Vinko Majdič, trgovec; po 5 kron brat Fr. Grmovnik, brat Anton Pezdír, pek, brat Fr. Orel, župan, vsi iz Mengša, brat Ign. Gorenc iz Jarš 5 kron, brat Fr. Rode, poštar na Rodici, 5 kron, brat Janez Jenko, poštar v Mengšu, 2 kroni. Nekateri so nam še obljubili. Obenem so tudi vsi podporni člani telovadnega odseka. Hvala lepa vsem darovalcem! Nadaljni darovi se hvaležno sprejemajo.

Dne 10. t. m. je priredilo »Krščapsko izobraževalno in podporno društvo« veselico v korist telovadnemu odseku. Iz posebne prijaznosti so sodelovali tudi pri veselici člani iz Kamnika. Uprizorili so tukaj krasno igro »Za pravdo in srce«. Vsi igralci in igralke so izvrstno igrali, za kar jim bodi izrečena najiskrenejša zahvala. Vsem bratom telovadcem krepki »Na zdar!«

Ljudski sovražnik.

Iz Koroškega.

Mladenič somišljenik iz Koroške nam piše: Hud grobokop je alkohol dandanes za kmečko in delavsko mladino. Z žalostjo gledamo fante, ki bi morali biti v značaju trdni kot ponosne naše gore, cvetoči kot mlada rosa pomladanska, pa ti vedno bolj ginejo v blatu alkoholizma. V alkoholu se zapravi denar, dobro ime, mladeniška čast in ponos. Kdo ne čuje ob nedeljah po krčmah onega divjega tuljenja, da je poštenega človeka kar strah pred temi »junaki alkohola«? Drugi dan pa je »klaverni ponedeljek«, ko sta bolna duša in bolno telo. Kmečki fant se vlačí kot senca okrog, nesposoben za delo, ker ga je v nedeljo preveč potegnil. On se tudi ne vnema za nobeno resno delo v mladeniški organizaciji, ker je njegov vzor alkohol. Fantje, če ljubite sami sebe, varujte se alkohola!

Te vrstice vam piše, dragi fantje, priprost kmečki fant iz tužnega Korotana, kjer gospodari še oblastni Nemec in nam skuša vzeti rodno grudo in mili jezik slovenski. Zato je treba, da smo v tem svetem boju trezni in pogumni! Nekateri prodajajo za kupico žganja prepričanje; mi fantje pa pokažimo, da znamo trezno misliti in napovedimo alkoholu boj!